კონსტიტუცია, როგორც ისტორიული წყარო 1921-1978 წლების საქართველოს კონსტიტუციების შედარებითი ანალიზი და მათი მნიშვნელობა თანამედროვე საქართველოს ისტორიაში

თენგიზ მაზმიშვილი

სამაგისტრო ნაშრომი

სამაგისტრო ნაშრომი წარმოდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ისტორიის მაგისტრის ხარისხის მინიჭების მოთხოვნის შესაბამისად

პროგრამა: საქართველოს თანამედროვე ისტორია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ტიმოთი ბლაუველტი

ილიას სახელმწიფო უნივერსტიტეტი

თბილისი 2024

განაცხადი

ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თენგიზ მაზმიშვილი

2024

მადლობა

განსაკუთრებული მადლობა, ჩემს სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ბატონ ტიმოთი ბლაუველტს, რომლის რჩევები და მოსაზრებები დამეხმარა ნაშრომის სტრუქტურისა და შინაარსის ჩამოყალიბებაში.

ნაშრომზე მუშაობისას გაწეული მხარდაჭერისა და რჩევებისთვის, მადლობას ვუხდი ჩემს ოჯახის წევრებს, თანაკურსელებსა და სხვა მეგობრებს.

აბსტრაქტი

წინამდებარე ნაშრომი ეხება უახლესი ისტორიის იმ ნაწილს, რომელშიც საქართველომ არაერთხელ შეიცვალა სტატუსი. კერძოდ ქვეყანა, სულ რაღაც 5 წელიწადში გარდაიქმნა რუსეთის კოლონიიდან - ამიერკავკასიის ფედერაციამდე, ფედერაციიდან - საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკამდე, ხოლო შემდეგ წითელი არმიის ოკუპაციის შედეგად აღმოჩნდა 70 წლიან ტოტალიტარიზმში. 1918-1921 წლის დემოკრატიულმა საქართველომ მოპოვებული თავისუფლება ჯერ 1918 წლის 26 მაისის დამოუკიდებლობის აქტში, ხოლო შემდეგ კი 1921 წლის კონსტიტუციაში დააფიქსირა. ახლადმიღებული კონსტიტუცია მაშინდელი პერიოდისთვის საკმაოდ პროგრესული იყო, თუმცა საბჭოთა ოკუპაციამ ყოველივე ეს პროგრესი ტოტალიტალური რეჟიმით და ახალი კონსტიტუციებით ჩაანაცვლა. ნაშრომი განიხილავს კონსტიტუციას, როგორც ისტორიულ წყაროს და შედარებითი ანალიზის მეთოდის გამოყენებით ცდილობს გაანალიზოს და ერთმანეთს შეადაროს XX საუკუნის საქართველოში არსებული ორი განსხვავებული რეალობა და აჩვენოს მათი მნიშვნელობა ქართული ისტორიული მეხსიერების ფორმირების პროცესში. ერთი მხრივ ეს არის დემოკრატიული საქართველოს პერიოდი, ხოლო მეორე მხრივ კი საბჭოთა პერიოდი. კონსტიტუციების განხილვით საინტერესოა ავხსნათ თუ რაზე დაეფუძნა პოსტსაბჭოთა საქართველო.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: საქართველო, კონსტიტუცია, XX საუკუნე, ისტორია, პოლიტიკა, გასაბჭოება, დემოკრატიული საქართველო, საბჭოთა საქართველო.

abstract

The present paper deals with the part of recent history in which Georgia changed its status many times. In particular, the country was transformed in just 5 years from a Russian colony to the Transcaucasian Federation, from a federation to the Democratic Republic of Georgia, and then as a result of the occupation of the Red Army, it found itself in 70 years of totalitarianism. The freedom gained by the democratic Georgia of 1918-1921 was recorded first in the Act of Independence of May 26, 1918, and then in the Constitution of 1921. The newly adopted constitution was quite progressive for that time, however, the Soviet occupation replaced all this progress with a totalitarian regime and new constitutions. The work examines the constitution as a historical source and, using the method of comparative analysis, tries to analyze and compare two different realities in 20th century Georgia and show their importance in the process of formation of Georgian historical memory. On the one hand, this is the period of democratic Georgia, and on the other hand, the Soviet period. By discussing the constitutions, it is interesting to explain what post-Soviet Georgia was based on.

Key Words: Georgia, constitution, 20th century, history, politics, sovietization, democratic Georgia, Soviet Georgia.